קניגיא. לידת חיות בקשת ורומח כל מיני לידה קרוי כן וכן בשמיטת חולין (דף פב:) וכי מה רבינו קניני לו בליסטרי היה: **הממשוך כו'.** וכי אתה יכול לעשות קניגיא עם לויתן מכלל דעתידה [לקניגיא]: **הטוטו יגש חרבו.** בבהמות כתיב בחיות וה"ה עם לויתן: **מפני ריחו.** שמתוך שיש לו הבל וחמימות הרבה יולא ריח קשה: **כמרקחה.** כבשמים כמו רוקח מרקחת (שמות ל) מתוך שהכנים ראשו לגן עדן: **פלמים פלמים.** שגרתיים מפירות עמוקות בים כתלמים של מחרישה: **אחריו.** כשאתה יאיר נתיב הים: **מינו חוזר לאיתנו.** מרוב המים שחסרו: **סולם.** הייט מלמעלה נגד ותרכב דפנת מתרכב רוחות על הייט סיכוך בלת מתיצות: **ומקשרנו.** הייט דבר מוטבע שקושרו לתלות בלוארו כמין קמיע: **שמשותיך.** תומותיך: **פליגי בה.** בתנאים של תומות ירושלים ממה יהיו אלו תנאים שנתחידים להיות: **כדין וכדין.** כדברי זה וכדברי זה והייט "כדכור" מקשה ויקשה תנאה ותמ"ם שמקרא זה חדש לכני ר' חייא עובדא יש לומר שכך נתנבא ישעיה שכדברי כל המפרשים עתידה להבטח: **ותוקף עשר.** של רוחב ברוס מעשרים והייט "תקדח בשון קודח שחוקק בהם ומשמע כמי אבן טובה שמחירה כאש קודחת כמו קודחי אש (ישעיה ג): **מקדח.** קרבונקל"ח בלע"ז ובתרגום יונתן אבני גומרא: **כביעתא דלולינא.** בילת עוף קטן שבמתאליל: **קוממיות.** שתי קומות שני ממ"ן דרים: **כשתי קומות של אדם הראשון.** שמתיעדו מן ר' חייא עובדא בשבת: **עד מקום שהיה הראשון.** מלמעלה: **מלחמה.** שנאמר התמשוך לויתן בחכה. כלומר כך אמר לו הקב"ה לאיוב וכי אתה יכול למשוך לויתן בחכה: **ובחבל תשקיע לשונו.** כמו שעשה ע"י מלאכי: **כמרקחה.** דבר שמריח: **עושה תלמים בים.** כשהוא שותה מכאן התלם גדול מצד אחר שאינו שותה: שנאמר ואחריו יאיר נתיב. כלומר נראה נתיב של ים שהוא שותה צלצל. צל מעל ראשו: עושין לו קמיע. דבר הנקשר ותלוי על צואר: אבר לתן הקב"ה כדין וכדין. להבי איקרי כדכר כלומר כדברי זה וזה משותם וישפה יהיו מתוקנים: ותוקק בהן עשר של רוחב ברום ויצאו באותה חקיקה כמו שעושין בפתח והכי משמע ליה עכשיו: כביעתא דצילצלא. כביצה של עוף [קטן] (שרומה ליתה): שמסמיות כשתי קומות. כשתי קומות של אדם הראשון שבשיעור הקב"ה עד מאה אמה. אלמא דכנגד קומתן צריך להם פתח שיצאו ויכנסו בוקיפה וקשיא לר' יוחנן דאמר לעיל חקק בהן עשר ברום עשרים ותו לא. ומשני כי אמר ר' יוחנן ברום עשרים לבוא דבי ויקא. כלומר לחלונות דאמר שתהא הרוח מנשבת בהן: ענן יומם א' ועשן ב' וענה ג' אש ד' להבה ה' כי על כל כבוד ו' חופה ז': אור לה לאותה בושה. שיהיה לו לאותה הנגרע מחבירו שלפי שרשא ילקה: אור לה לאותה בושה. שנגרע הרשע מפשה: אדם א' פפרה ב' ויהלום ג' תרשיש ד' שהם ה' וישפה ו' ספיר ז' נפך ח' וברקת ט' ויהב י': כך נסתכלתי. כשבראתי עולמי שאתה עתיד לחרוב ועושה עצמך אלוה. ובראתי באדם נקבים נקבים. שמוציא רעי.

פליגי בה תרי מלאכי ברקיע. ואליהו אמר להן כדאמר פרק מי שהוליאוהו (עירובין דף מג.) ולא אליהו אמריהו: **דלך** אמר יפה אל ליתן שנאמר עם לויתן שנאמר "והתמשוך לויתן בחכה ובחבל תשקיע לשונו" ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר "העושו יגש חרבו" רבי אחא רב דימי אמר רבי יוחנן בשעה שלויתן רעב מוציא הבל מפיו ומרתיח כל מיטות שבמצולה שנאמר "ירתיח כסיר מצולה" ואלמלא מכנים ראשו לגן עדן אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו שנאמר "ים ישים כמרקחה" ורבי שעה שצמא עושה תלמים תלמים בים שנאמר "אחריו יאיר נתיב" אמר רב אחא בר יעקב אין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה שנאמר "יחשוב תהום לשיבה" (ב) ואין שיבה פחותה משבעים. אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן שנאמר "יכרו עליו חברים" ואין ברה אלא סעודה שנאמר "ויברה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו" ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני" והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר "יחצוהו בין כנענים" ואין (ג) כנענים אלא תגרים שנאמר "כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב" ואי בעית אימא מהכא "אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ" ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לויתן שנא' "התמלא בסוכות עורו" זכה עושין לו סוכה לא זכה עושין לו (ב) צלצל שנאמר "ובצלצל דגים ראשו" זכה עושין לו צלצל לא זכה עושין לו ענק שנאמר "וענקים לגרגרותיך" זכה עושין לו ענק לא זכה עושין לו קמיע שנאמר "ותקשרנו לנערותיך" והשאר פורסו הקב"ה על חומות ירושלים וזיוו מבהיק מסוף העולם ועד סופו שנאמר "והלכו גוים לאורך ומלכים לנוגה זרחך": "ושמתי כדכך שמשותיך" א"ר שמואל בר נחמני מלאכי ברקיעא גבריאל ומיכאל ואמרי לה תרי אמוראי במערבא ומאן אינון יהודה וחזקיה בני רבי חייא חד אמר שוהם וחד אמר ישפה, אמר להו הקב"ה להוי כדין וכדין, "ושערך" לאבני אקדח" כי הא (ד) דתיב רבי יוחנן וקא דריש עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות שהם שלשים על שלשים וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידן בשערי ירושלים, לגלג עליו אותו תלמיד הרשע כביעתא דציצלא לא משכחינן, כולי האי משכחינן, לימים הפליגה ספינתו בים חזא מלאכי השרת דיתבי וקא מינסרי אבנים טובות ומרגליות שהם ל' על ל' וחקוק בהן עשר ברום עשרים אמר להו הני למאן? אמרו ליה שעתיד הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה דרוש רבי, לך נאה לדרוש, כאשר אמרת כן ראיתי, אמר לו: ריקא אלמלא (לא) ראית לא האמנת, מלגלג על דברי חכמים אתה" (ו) נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות, מיתיבי "אולך אתכם קוממיות" רבי מאיר אומר מאתים אמה כשתי קומות של אדם הראשון רבי יהודה אומר מאה אמה כנגד היכל וכתליו שנאמר "אשר בנינו בגמישים מגודלים בנעוריהם בנותינו בזויות מחוטבות תבנית היכל" כי קאמר ר' יוחנן לכווי רבי יוקא, ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק שנאמר "וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה" מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקדוש ברוך הוא חופה לפי כבודו, עשן בחופה למה? אמר רבי חנינא שכל מי שעיניו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה מתמלאות עיניו עשן לעולם הבא, ואש בחופה למה? אמר רבי חנינא מלמד שכל אחד ואחד נכוה מחופתו של חבירו-אור לה לאותה בושה אור לה לאותה כלימה "כיוצא בדבר אתה אומר "ונתתה מהודך עליו" ולא כל הדך, זקנים שבאותו הדור אמרו "פני משה-כפני חמה, פני יהושע-כפני לבנה" אור לה לאותה בושה אור לה לאותה כלימה, אמר רבי חמא (ז) (בר) חנינא עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן שנאמר "בעדן גן אלהים היית כל אבן יקרה וגו' מר זוטרא אמר "ארת עשרה" שנאמר "כל אבן יקרה" אמר רבי יוחנן וגרוע שבכולן זהב דקא חשיב ליה לבסוף, מאי "מלאכת תופיך ונקביך בך" אמר רב יהודה אמר רב אמר לו הקדוש ברוך הוא לחורם מלך צור: בך נסתכלתי ובראתי נקבים נקבים באדם ואיכא דאמרי הכי קאמר בך נסתכלתי וקנסתי

קניגיא. מלחמה: שנאמר התמשוך לויתן בחכה. כלומר כך אמר לו הקב"ה לאיוב וכי אתה יכול למשוך לויתן בחכה: **ובחבל תשקיע לשונו.** כמו שעשה ע"י מלאכי: **כמרקחה.** דבר שמריח: **עושה תלמים בים.** כשהוא שותה מכאן התלם גדול מצד אחר שאינו שותה: שנאמר ואחריו יאיר נתיב. כלומר נראה נתיב של ים שהוא שותה צלצל. צל מעל ראשו: עושין לו קמיע. דבר הנקשר ותלוי על צואר: אבר לתן הקב"ה כדין וכדין. להבי איקרי כדכר כלומר כדברי זה וזה משותם וישפה יהיו מתוקנים: ותוקק בהן עשר של רוחב ברום ויצאו באותה חקיקה כמו שעושין בפתח והכי משמע ליה עכשיו: כביעתא דצילצלא. כביצה של עוף [קטן] (שרומה ליתה): שמסמיות כשתי קומות. כשתי קומות של אדם הראשון שבשיעור הקב"ה עד מאה אמה. אלמא דכנגד קומתן צריך להם פתח שיצאו ויכנסו בוקיפה וקשיא לר' יוחנן דאמר לעיל חקק בהן עשר ברום עשרים ותו לא. ומשני כי אמר ר' יוחנן ברום עשרים לבוא דבי ויקא. כלומר לחלונות דאמר שתהא הרוח מנשבת בהן: ענן יומם א' ועשן ב' וענה ג' אש ד' להבה ה' כי על כל כבוד ו' חופה ז': אור לה לאותה בושה. שיהיה לו לאותה הנגרע מחבירו שלפי שרשא ילקה: אור לה לאותה בושה. שנגרע הרשע מפשה: אדם א' פפרה ב' ויהלום ג' תרשיש ד' שהם ה' וישפה ו' ספיר ז' נפך ח' וברקת ט' ויהב י': כך נסתכלתי. כשבראתי עולמי שאתה עתיד לחרוב ועושה עצמך אלוה. ובראתי באדם נקבים נקבים. שמוציא רעי.

מבנה
יפה אל ליתן "יאיר נתיב" סיומא/מבנה דנגיקה
נוסח
דאמר מר ליתן פקדה יעשה מאתנו סעודה דסוכה דנגיקה

נוסח
דרשו יהיו אבנים יקרים עגולים בטרי ירושלים

נוסח
עתיד הקב"ה לעשות ג' חומות לכל צדיק וצדיק

מבנה
"אור" לה לאותה בושה..."

כסורת השס

א) [נקרא לים תמשוך]: ב) [לשון סוף פ"ס]: ג) [מי' פסחים ג.]: ד) סנהדרין קי: ה) [מי' פוס' מגילה כא.] ו) סנהדרין ק. פ"ס ברכות נח. שבת לד.]. ז) [גל' ברבי]:

הגהות הב"ח

(א) גמ' התמלא בשוכות וכו': (ב) שם לא זכה עושין לו אל שנאמר:

* גוהה השער קשה לשאמר (עיין ב"מ נט ד"ה)